12.11.2021 174/01.04.01.03/2021

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Suojelupoliisin lausunto hallintovaliokunnalle HE 122/2021 vp

Hallintovaliokunta on pyytänyt Suojelupoliisin lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ulkomaalaislakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset uudesta pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitetusta viisumista, sen hakemisesta ja myöntämisen edellytyksistä erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenilleen. Maahanmuuttovirasto myöntäisi pitkäaikaisen viisumin sellaisille kolmannen maan kansalaisille, joille on myönnetty erityisasiantuntijan tai kasvuyrittäjän oleskelulupa sekä heidän perheenjäsenilleen, joille on myönnetty oleskelulupa perhesiteen perusteella.

Suojelupoliisi esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa.

Ulkomaalaislain 36 §:n 1 momentin mukaan oleskelulupa voidaan jättää myöntämättä, jos ulkomaalaisen katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä tai turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita taikka jos henkilön maahantulo ja kauttakulku tulee Suomea sitovan kansainvälisoikeudellisen velvoitteen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen nojalla annetun neuvoston päätöksen mukaisesti estää.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan oleskeluluvan hakijalle olisi mahdollista myöntää ehdotettu pitkäaikainen viisumi, ainoastaan jos hänelle on jo myönnetty edellä mainittu erityisasiantuntijan tai kasvuyrittäjän oleskelulupa. Suojelupoliisin näkemyksen mukaan Maahanmuuttoviraston on ennen oleskeluluvan myöntämistä arvioitava ulkomaalaislain 36 §:n mukaisesti, vaarantaako oleskeluluvan hakija yleistä järjestystä tai turvallisuutta. Suojelupoliisi katsoo, että yleisen järjestyksen ja turvallisuuden alle sijoittuu yhtenä osa-alueena kansallinen turvallisuus, jota koskevissa kysymyksissä Maahanmuuttovirasto voi pyytää Suojelupoliisilta lausuntoa. Myös Suojelupoliisi voi ilmaista Maahanmuuttovirastolle, että sillä on intressi lausua oleskelulupa-asiassa.

Näin ollen arviointi siitä, muodostaako hakija uhan kansalliselle turvallisuudelle tehdään siinä vaiheessa, kun arvioidaan hakijan oleskelulupahakemuksen yleisiä edellytyksiä. Kun esityksen mukaan pitkäaikainen viisumi voidaan myöntää ainoastaan henkilölle, jolle on myönnetty oleskelulupa, ei Suojelupoliisin näkemyksen mukaan pitkäaikaisen viisumin myöntäminen muodosta itsenäistä riskiä kansalliselle turvallisuudelle.

Suojelupoliisi kuitenkin korostaa, että sillä tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus arvioida oleskeluvan hakijoiden kansalliselle turvallisuudelle muodostamaa uhkaa riippumatta oleskeluluvan tyypistä, ja tarvittaessa toimittaa oleskeluluvan hakijaa mahdollisesti koskeva raskauttava tieto Maahanmuuttovirastolle päätöksenteon tueksi.

Apulaispäällikkö Teemu Turunen

Ylitarkastaja Venni Valkama